

TARIM REFORMU ve KENTLEŞME

Prof..Dr. Faruk Yalçın Uğurlu, Çankaya Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi

Türkiye uzun yıllardır gerçekleştiremediği çok önemli bir hedefini son zamanlarda iyice unutmuştur. Ancak bugünkü sosyo-ekonomik, çevresel koşullar ile uluslararası ilişkiler konuya yeniden, acilen ve çok yönlü bakılmasını gerektirmektedir.

Bilindiği gibi Avrupa Birliği Üyeliği, nüfus artışı, kentleşememe, sosyo-ekonomik, siyasi çöküş veya tükeniş, bu sorunların hepsi beraber veya ayrı ayrı her bireyi, bütün toplumu, anı ve geleceği olarak, doğrudan ilgilendirmektedir.

Dünya üzerindeki birçok ülkeye örnek oluşturan değerdeki Kurtuluş Savaşımız ve sonrasındaki gelişim çizgimiz ile şimdiki durum beraber düşünülünce, açıkça görülmektedir ki;

- Ülkemizin ve Cumhuriyetin en önemli değeri **Tam Bağımsızlığımız** sadece zedelenmemiş, hatta en iyimser yaklaşımla yok edilmek üzeredir.
- Sosyo-ekonomik dengeler, toplumsal yaşamı en kötü şekilde etkileyecek sınır değerlerdedir.
- En üst yönetimden, en alt yönetilene kadar, her aşama ve her vesile ile ele alındığında, adalet, hukuk, demokrasi, insan hakları vb. ulusal değerler, ilgili olumlu sayılabilecek gelenek görenekler yok edilmiştir.
- Gelir dağılımında çok yönlü insancıl değer sistemleri yok edilmiştir.
- Atatürk ve onun kurduğu olağanüstü değerdeki devlet sisteminin her parçasına ayrı ayrı saldırılmış, onun devrimlerine toplu olarak, alenen karşı gelinmektedir.
- Ülke ve ilke birliğini oluşturan bütün toplumsal değerler (kültür, dil, din, gelenek, görenek, vb. hepsi, hatta bağımsızlığımızın simgesi bayrağımız, bazı önemli yerlerde saygısızca yer almaması veya kullanımına özen gösterilmemesi anlamında, bile) yok edilmiştir.

Yukarıda sıralanan bütün olumsuzluklara karşın, vatani, idealleri, insanı ve bütün maddi, manevi değerleri için seve seve canveren büyüklerimizin izinde olan bizler, hiçbir zaman korkmuyoruz. Çünkü; Atatürk'ün "Ey Türk Gençliği" söyleminde en net şekilde tarif edilen hedefleri biliyor, sorumluluklarımızı bu özde ortaya koyarak çalışmaya devam ediyoruz. Her sıkıntılı dönemde olduğu gibi, yeni, yaratıcı kurtuluş düşüncelerinin, tasarım biliminin verileri ile önemli projelere dönüştürülmesi söz konusudur.

Özet olarak belirlenmeye çalışılan olumsuzlukların temelinde ekonomik bağımsızlığımızın elimizden zorla ve hile ile alınmak istenmesinin olduğu çok açıktır. En küçük toplumsal birim ailelerimizde, hatta bireysel yaşantımızda bile değişik vesilelerle izlediğimiz bu gerçek; her ne

nedenle olursa olsun **borç ve borçlanma** bir bağımlılık nedenidir. Bu durumda ilk hedefimiz, **borçsuz** bir ülke durumunun yaratılabilmesidir.

Ekonomik sistem ile ekonomi biliminin özünde var olan borçtan kurtulmanın tek yolu **üretmektir**. Ancak elde edilebilecek üretimin toplam tüketimi karşılayan bölümünden fazla olması, yani artı değer elde edilmesi durumunda, şimdiye kadar oluşan iç ve dış borç sarmalından kurtulabileceğimiz de çok açıktır. Bu anlamda düşünüldüğünde; bilerek veya bilmeden bu özün dışında kararlar oluşturan bütün karar vericiler borç ödemeyi istememektedirler ve sonuç olarak çok ağır bir suçlama da olsa, bir anlamda vatan hainleridir. Çünkü; her insan ister istemez hür doğar ve hür yaşayıp hür ölmelidir. Ama bireysel çıkarlar için toplumsal değerlerin feda edilmesi, bilimsel olarak kesinlikle söz konusu edilmemelidir. Çünkü parça-bütün ilişkisi her sistemin vazgeçilemez temel özelliğidir. Yani, parçayı bütünden ayırarak değerlendirip, bir sonuca ulaşamayız.

Türkiye, bir yandan çok hızlı geliştiğini iddia eden, diğer yandan da her vesile ile yabancılara el açan bir ülke olmaktan nasıl kurtulabilir ? Sistemde aksayan nedir ki, her geçen gün, bu kadar olağanüstü çaba ile ve üstün fedakarlıkla çalışan bireylere karşın, hala, bu çalışanları da mutlu edebilecek somut ekonomik birikimler ortaya çıkmamaktadır ? İşte bu çalışmanın konusu bütün bu sorulara cevap ararken, bizi temel çözümlere yönlendirecek yeni projelerin bir bir ortaya konulabilmesidir. Bu projelerden en çok önemsenen ve belki de en başta geleni; “ Toplumsal Kalkınma İçin Gereken Toplumsal Devinimi Sağlayacak Sönümsüz Eğitim İle, bu süreci oluşturacak Ekonomik Devrimin temeli olan, Tarım Reformlu Kentleşme ” dir. Çünkü bu üretim modelinde gerçek ekip çalışması (team-work) en doğru şekliyle vardır.

Hepimizin kanıksadığı çevresel kirlenmenin en önemli nedeni, insanları umutsuz ve durgun bir yapısal özelliğe yönlendiren çarpık kentleşmedir. Çünkü yakın çevresine bile duyarlı yaklaşımlarla değişim uygulayamayan, uyguladığı an olağanüstü olumsuzluklar ve problemlerle karşı karşıya bırakılan insanoğlu, geleceği ile ilgili noktalarda büyük bir karamsarlığa kapılmakta haklıdır. Psikolojik güç kaybının getirdiği durgun ve içe dönük yaşam tarzı da, hakça üretim-paylaşım zincirinin, olmazsa olmaz önemdeki parçası olan **ekip çalışmasını** yani çok temel işleyiş niteliğini en başta yoketmektedir. Sunulmaya çalışılan projenin birinci özelliği; insanların kanıksadıkları çarpık değerlerin aslında benimsenmemesi gereken felaketler olduğunun ayırına varılmasının sağlanmasıdır. Hastalığı oluşturan bu temel yanıştan kurtarılan insanların kendi sağlıklı üretim kurgularını oluşturabilecekleri yeni temel yaşam ortamlarına (yaşamın tamamen yeşil tarım alanları ile iç içe oluşacağı, yeni kentleşme anlayışı) yönlendirilmesi de projenin ikinci özelliğidir. Projenin üçüncü özelliği de, kalkınma için temel koşul olan sağlıklı üretim sürecinin düşünsel ve işlevsel kurgusunun, bireylerin eğitsel birikimleri ve hür iradeleri ile kazandırılmasıdır.

Türkiye’de halen var olan çarpık düzene yakından bakıldığında; kolayca algılanacak bir gerçek daha vardır. O da; arazi sahipliği ile arazi kullanımı arasında sıkışmış, ülke çıkarlarına tamamen ters, bilimsel verimlilikten çok uzak bir anlayıştır. Türkiye’nin kendi öz kaynaklarını kullanarak, uluslararası insani normlarda sağlıklı koşullarda beslemesi gereken 70 milyon insanı dururken, sadece yüzeysel hürriyet anlayışına dayalı olarak, arazilerin, mülk sahiplerinin kişisel kararıyla boş bırakılması veya tarımsal teşvikten yararlanma koşuluna paralel değerlendirilmesi yalnız insan haklarına tecavüz değil, aynı zamanda vatana ihanettir. O halde; bu konuda da, projemizin özündeki nicelik ve nitelik anlayışının yasal düzenlemelere farklı temeller oluşturması kaçınılmazdır.

Toplam 777.000 km² alanla, üç tarafı deniz olan bir ülkenin **bugünkü tarım potansiyelinin** irdelenmekten uzak kalması bizce çok şaşırtıcıdır. Acaba bu değerimizin ayırdına varmamamız istenmemektedir mi ? Bugün her ülke kendi değerlerine sonuna kadar sahip çıkarken biz de başta toprak, su, hava değerlerimiz olmak üzere, genç nüfusumuz, çalışkan ve üretken insan kaynağımızı neden unutuyoruz ? Bu konuda oluşmuş ve oluşacak bütün çarpık politik kararlardan bir an önce sıyrılmalıyız. Şöyleki;

1. Nüfus yapımız ele alınarak üretim çağındaki (bizce 15-59 yaş arası) nüfusumuz, yani 1997 sayımına göre; 19.720.000 kız, 19.916.000 erkek olmak üzere toplam 39.636.000 kişi unutulmamalı ve daima göz önüne alınmalıdır.
2. Toplam tarımsal alanımızla, geliştirilebilecek alanlar belirlenmelidir.
3. Belirlenecek optimum tarım alanı büyüklüğü ile yerleşim alanları karşılaştırılarak, yeni yaygın kentleşme sistemine geçilmelidir. Bu kapsamda üretim-yaşam birimleri arasındaki mesafeler en aza indirilerek, toplu ulaşım sistemine geçilmelidir.
4. Toplam işsiz sayılarımızdan hareketle, bu alanların üzerinde üretim yapmak isteyenlere, **yeni bir mülkiyet anlayışı** ile bu alanlar verilmelidir.
5. Her bireye verilen vatandaşlık kimlik belgesinden hareket ederek, gelir ve gider hesapları kontrol edilerek ilgili hakça işleyen vergi sistemi düzenlenmelidir.
6. Elde edilecek tarımsal ürünler, bütün bilimsel pazarlama stratejileri de ele alınarak, en doğru şekilde ihraç edilmeli, Türkiye ile sağlıklı ilişki kurmayan ülkelere kesinlikle tarım ürünleri ambargosu oluşturulmalıdır.
7. Tarım devrimini ve gelişimini engelleyecek sınır kontrol ve düzenlemeleri yapılarak, hala çökmemiş, ama yok olma sınırındaki ekolojik dengemizi bozacak saldırılara karşı acil önlemler mutlaka alınmalıdır. (son şap hastalığı salgınının tek uluslararası sorumlusu olarak bizim gösterilmeye çalışılmamız, hormonlu üretim baskıları, vb. konular)
8. Yeni projeye uygun kentsel kimlik eğitim stratejileri ortaya konarak, bu yaygın öğretim ve eğitime hemen başlanmalıdır. Böylece bu projede kısa sürede üretken hale gelen bir gurubun ortaya çıkışı hızlandırılacaktır.

Sıralanmaya çalışılan bu aşamalar gerçekleştiğinde, deprem olasılığı yüksek bölgelerde bile, alçak ve teknik doğrularıyla risksiz yapılaşma ve çevre düzeni çok kolay ve ekonomik olarak sağlanabilecektir. Bu çalışmalar sonucunda elde edilebilecek kazançlar düşünüldüğünde;

- Doğal dengenin tamamen korunduğu iş ve yaşam çevreleri dengeli bir beraberlikle gerçekleşebilecektir. Buna bağımlı yaşantı standardında büyük iyileşmeler görülecektir.
- Şimdiki çarpık kentleşmeden rant kazanan asalak arazi spekülörleri ile yap-satçılar hedefledikleri rantı kendiliğinden kaybedeceklerdir.
- Yepyeni ve akılcı altyapı (örneğin; monoray vb. toplu ulaşım, bilgi işlem iletişim arterleri, çağdaş dağıtım sistemleri vb.) elde edilebilecektir.
- Yapılacak yeni yapılar bir çekirdek etrafında gelişen, **büzüşen veya büyüyen** tipte yaşam birimleri olacağından, bu ünitelerin ilk yatırımları ile işletme maliyetlerinin en düşük düzeyde gerçekleşmesine karşın, tasarım bütünlükleri nedeni ile daha estetik ve kullanışlı yapılaşmış yeşili ve doğal altyapısı bol çevreler ortaya çıkacaktır.
- Bu projenin gerçekleşmesi için gereken ilk ve toplam kapital çok düşük olacak, ayrıca tarımsal ürünlerin gelirleri bu ekonomik çıktılarını en çok 5 yıllık dönemde rahatça karşılayabilecektir. Böylece en düşük gelir gurupları bile, çağdaş yaşam standartlarına sıkılmadan kavuşabileceklerdir.

- Bütün yukarıda sunulan değerlerin elde edilmesi yanında doğaldır ki; **gerçek demokratik** yaşam ile insani değerlerin öne çıktığı sosyal yapılar çok daha büyük ekonomik dengeleri de kendiliğinden getirecektir. Örneğin, dilenen bir ülke görünümünden örnek gösterilen bir duruma geçilebilecektir.

Sonuç olarak denebilir ki; temeli üretim organizasyonu olan, bu veya benzeri bir projenin er geç uygulanması kaçınılmazdır. Çünkü; ülkemiz halen yaşamak zorunda bırakıldığı yanlışlıklar sarmalından ancak ve yalnız **üreterek** kurtulabilir. O halde neden bekliyoruz ? Projenin başında, sunulan bu üretim modeli dışı her anlamda bağımlılık yaratan endüstriyel bir üretim olmayabilir. Ancak bilgi birikimi, bilişim teknolojileri vb. alanlarda yetişmiş insan gücümüz iyi yönlendirildiğinde kısa bir süre sonunda kendi sanayi alt yapımız ile ona destek olacak değerler bütünü kolaylıkla tarımsal ve diğer yan endüstrileşme geçişi ile kolayca elde edilebilecektir. Bu aşamada bize düşen görev, genç ve dinamik insan kaynağımızı daha doğruya ve iyiye, bilimsel kapsamda, yönlendirebilmek ve ilgili projeler konusunda onları inandırabilmektir. Çünkü; Atatürk gençliğinin yaratıcı tasarımlarıyla aşamıyacağı engel, başaramıyacağı hiçbir sorunu olamaz, yoktur.

Önemli noktalar :

- Türkiye'deki işsiz insan sayısı,
- Tarımsal çalışmanın ekip olarak yapılmasındaki psikolojik artılar,
 - Hepberaber yapılan çalışmada daha zevkli bir çalışma söz konusu,
 - Beraber üretimde; bilgi-beceri dengesi, yetki sorumluluk vb. konularda oluşacak görev bilinci hepsi çok önemli,
- Tarım alanlarında çağdaş üretim sistemlerinin **doğal** yönü ile kullanılması,
- Tarım üretimlerinde yer alabilecek insan kaynaklarının başka ülkelerden turizm amacı ile karşılanabilmesi süreci; örneğin Japon misafirlerin Türkiye'de 9 ay süre ile kalmaları, (bu süreç, bir yandan tarımsal üretimin nicel ve nitel açılardan artmasını sağlarken, diğer yandan da; ürünün bütün dünyaya pazarlanması ile, Türkiye'de yerinde tüketimine ek katkı getirebilir.)
- Bu tarım kentleri, standardı çok yüksek, sağlıklı peyzaj ve altyapıya sahip alanlar olacağından, Avrupa ve Amerika'da bulunan gelişmiş ülkelere Türkiye'de oluşturulacak kontrollü kendi yaşam çevrelerinde, uzun süreler (9-10 ay) kalabilecek, hatta hobi aktiviteleri (bu arada tarım da olabilir) yapabilecek, 3.üncü yaş gurubundan turistlerin özendirilmesi çok önemlidir.
- Tarımsal alanlarda yetişebilecek bitki türleri, bunların getirileri, geliştirilme potansiyelleri araştırılmalıdır.
- Türkiye genelinde Tarım Kent amaçlı kullanılacak alanlar ve bütün özellikleri araştırılmalıdır. Öncelikle ve özellikle de Ankara'nın Kuzey bandı (Safranbolu'dan başlayarak Ilgazlar'ı içine alıp Sinop'a kadar uzanan bölge) bu konu için çok yönlü araştırılmalıdır. Mülkiyet, tarım potansiyeli, topografik durumu, ulaşım, jeolojik yapı, var olan demografik yapı, eklenebilecek bitki türleri, tarım ve turizm potansiyeli, demografik yerleşme potansiyeli, kültürel altyapı, Ankara ve diğer komşu yerleşim veya kentlerle ilişkileri, tarihsel altyapı, su kaynakları, var olan ekonomik durumu ile, hedeflenen yeni model gibi konular detaylı incelenmelidir.
- Tarım Kent'lerde yer alabilecek bütüncül-akıllı **ofis-ev**, teknolojik üstünlükleri olan yaşam ve çalışma birimlerinin urban, kümeleşme, vb. gruplaşma prensipleri ile mimari, iç mimari, statik, tesisat, endüstriyel açılardan tasarımı, ilk maliyet analizleri, vb. hazırlanmalıdır. Hatta bir prototip bile gerçekleştirilebilir. Ayrıca yan aktivite alanları (spor, eğitim, sağlık, servis, rekreasyon, vb.) ile toplam yaya, toplu-ulaşım, altyapı tasarımı ve ön projeleri hazırlanmalıdır.